

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та освітнього менеджменту
імені Богдана Ступарика

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА ТА ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Українська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.01 Українська мова та література

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 10
від «28» серпня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	«Педагогіка та психологія вищої школи»
Викладач (-і)	Ковальчук Віра Миколаївна
Контактний телефон викладача	+380669104361
E-mail викладача	virakovalchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС –3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення індивідуально вибраних студентом питань із тематики лекційного курсу та самостійної роботи.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна забезпечує набуття магістрами знань у галузі педагогіки і психології вищої школи; формування педагогічної майстерності викладача, його підготовку до професійної і самостійної діяльності; нагромадження знань, умінь та навичок щодо організації і здійснення освітнього процесу; становлення зрілої і творчої особистості, її громадянської позиції та готовності до трудової діяльності.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета: забезпечити здобувачам освіти опанування основами теорії та історії вищої освіти, психології вищої школи, дидактики і концептуальних засад виховання студентської молоді для підготовки їх до викладацької діяльності у закладах вищої освіти, формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду. Основними цілями вивчення дисципліни є: – ознайомити магістрантів з основами науки, історією та дидактикою вищої школи; – розкрити закономірності функціонування психіки студента як суб'єкта навчально-професійної діяльності та закономірності науково-педагогічної діяльності викладача, а також соціально-психологічні особливості професійно-педагогічного спілкування та взаємин викладачів і студентів – розглянути шляхи розвитку вищої освіти в Україні та за її межами, концептуальні моделі університетської освіти, з'ясувати сутність ідеї університету як інноваційного закладу; – навчити організовувати навчально-виховний процес у вищій школі, налагоджувати взаємодію на засадах глибокої поваги до студентів, застосовуючи сучасні технології, методи, форми, засоби навчання і виховання; – ознайомити зі змістом та функціями професійно-педагогічної діяльності викладача вищої школи, сутнісними характеристиками його професіограми; – підготувати до виконання функцій викладача вищої школи під час проходження асистентської практики у ЗВО; – розкрити структуру педагогічної майстерності викладача, основні шляхи її вдосконалення, зробивши наголос на ролі та методах професійного самовдосконалення викладача вищої школи.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні завдання і проблеми в галузі українського мовознавства, літературознавства, термінознавства та філологічної науки загалом у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та /або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. Загальні компетентності: ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності). Фахові компетентності: ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення	

запланованого прагматичного результату.

ФК 9. Здатність застосовувати новітні методики й технології під час викладання філологічних дисциплін.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування

ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
практичні заняття	12
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс	Нормативний / вибірковий
перший	035 Філологія	перший	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	заняття	сам. робота
Тема 1. Предмет і завдання психології вищої школи	2	4	10
Тема 2. Педагогіка вищої школи як наука. Методи науково-педагогічного дослідження.	2	2	10
Тема 3 Психолого-педагогічні особливості студентів як суб'єктів навчання і виховання	2	4	10
Тема 4. Традиційні та інноваційні технології навчання у сучасній вищій школі. Форми і методи організації навчання у вищій школі.	2	2	10
Тема 5 Педагогічна майстерність педагога	2	4	10
Тема 6 Культура професійно-педагогічного спілкування викладача ЗВО.	2	2	10
ЗАГ:	12	18	60

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточний контроль 25 (усне та письмове оцінювання) Тести – 10 Контрольна робота – 5 Самостійна робота – 10 50 – максимальна кількість балів. Залікова робота – 50 балів Всього – 100 балів
Вимоги до письмової роботи	Залікова робота, що передбачає розгорнуте й верифіковане висвітлення питань, які охоплюють усі

	розділи дисципліни та стосуються формування відповідних професійних знань та набуття педагогічного досвіду. Максимальна кількість балів – 50.
Практичні заняття	Розкриття тем та проведення дискусій щодо ключових аспектів педагогічної науки, її предмета і структури, провідних тенденцій розвитку і практичної значущості для майбутніх викладачів ЗВО. Закріплення й повторення матеріалу з вивчених тем курсу. Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю(залік)передбачають виконання студентом навчальної програми курсу з обов'язковим виконанням її складових(відвідування занять та підготовка до різних форм їх проведення. Мінімальна кількість балів для допуску до заліку – 25 балів.
Підсумковий контроль	форма контролю: залік; форма здачі: письмове тестування (50 завдань); структура завдання: 4 варіанти з однією правильною відповіддю, яка оцінюється в 1бал.
7. Політика курсу	
Академічна доброчесність	Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/
Пропуски занять (відпрацювання)	У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю. Можливість і порядок відпрацювання пропущених здобувачем освіти занять регламентується Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів освіти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) .
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються 5 Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ

	“Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника ” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» (затверджене наказом Міністерства України № 245 від 15.07.1996 р.) .
Додаткові бали	Студент має змогу також отримати додаткові бали , пройшовши навчальний курс у вигляді неформальної освіти з отриманням сертифікату в межах тематики дисципліни впродовж навчального семестру; взявши участь у науковому, освітньому чи прикладному проєкті, конференції, круглому столі, інших видах наукової активності, які відповідають профілю дисципліни; опублікувавши наукову працю, яка відповідає профілю дисципліни. Відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). відповідні студенти можуть отримати додаткові бали на підставі рішенням кафедри української мови.
Неформальна освіта	Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019; із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.). Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін

8. Рекомендована література

1. Актуальні проблеми розвитку вищої освіти: навч.-метод. посіб. / авторський колектив: Завгородня Т.К., Нагачевська З.І, Савчук Б.П, Стинська В.В., Стражнікова І.В., Єгорова І.В., Ковальчук В.М., Прокопів Л.М, Салига Н.М. / За заг. ред. В. Стинської, Л. Прокопів / Івано-Франківськ, 2021. 430 с.
2. Белова Л.О. Виховна система ВНЗ: питання теорії та практики: навч. посіб. / Л.О. Белова. Харків: Вид-во НУА, 2004. 264 с.
3. Бутенко Н.Ю. Комунікативна майстерність викладача: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2005. 336с.
4. Виховна робота зі студентською молоддю: навч. посіб. / За заг. ред. Т.Ю. Осипової. Одеса: Фенікс, 2006. 288 с.
5. Вища освіта в Україні: навч. посіб. / За ред.. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. Київ: Знання, 2005. 327 с.
6. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник. Київ: ЦНЛ, 2006. 384 с.
7. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2005. 396 с.
8. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: Вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2005. 224 с.
9. Дичківський І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2004. 334 с.
10. Довга Т. Імідж сучасного вчителя: навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. І доп.

- Кіровоград: ПП «Ексклюзив –Систем», 2015. 146 с.
- 11.Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України [гол. ред. В.Г. Кремень]. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
- 12.Кнодель Л.В. Педагогіка вищої школи: посіб. для магістрів . Київ: Вид-во Паливода А.В., 2008. 136 с.
- 13.Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Знання, 2005. 48 с.
- 14.Ораторське мистецтво: навчальний посібник для студентів вищ. навч. закл. юрид. спец. Видання третє, стереотипне за ред. Н.П. Осипової. Харків: Одиссей, 2007. 144с.
- 15.Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2009. 427 с.
- 16.Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / за ред. З.Н. Курлянд. Київ: Знання, 2005. 399 с.
- 17.Педагогічна майстерність: підручник / за ред. І.А.Зязюна / 3-тє вид., допов. і переробл. Київ: СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.
- 18.П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. Київ: 2003. 116 с.
- 19.Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання: навч. посіб. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2004. 127 с.
- 20.Січкарук О. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: навч. посіб. Київ: Тансоа, 2006. 88 с.
- 21.Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: навч. посіб. Київ: Вища школа, 2005. 239 с.
- 22.Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Кондор, 2011. 628 с.
- 23.Туркот Т.І., Коновал О.А. Педагогіка та психологія вищої школи: навч. посіб. Вид-во Гельветика, 2020. 466 с.
- 24.Туркот Т.І. Психологія і педагогіка вищої школи: навч. посіб. Вид-во Гельветика, 2018. 516 с.
- 25.Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2010. 456 с.
- 26.Педагогіка і психологія вищої школи: навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни / Державна податкова адміністрація України; Національна академія держ. податкової служби України / Л.М. Петренко (уклад.). Ірпінь, 2007. 78с.
- 27.Подольак Л.Г. Психологія вищої школи: підручник. 2-е вид. / Л.Г. Подольак, В.І. Юрченко. Київ: Каравела, 2008. 352 с.
- 28.Вища освіта України як фактор цивілізаційного визначення молоді: монографія / авт. кол. за ред. М. Михальченка. Київ: Пед. думка, 2010. 312 с.
- 29.Історія української школи і педагогіки: хрестоматія / за ред. В.Г. Кременя. Київ: Знання, 2003. С. 615-759.
- 30.Мистецтво бути викладачем: практ. посіб. / За ред. О.І.Сидоренка. Київ: НМЦ «Консорціум», 2003. 144 с.
- 31.Мороз І.В. Кредитно-модульна система організації навчального процесу: Довідник для студентів. Київ: Освіта України, 2005. 80 с.
- 32.Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: Колект. моногр. / за заг. ред. В. Андрущенко, В. Лугового. Київ: Пед. думка, 2008. 256 с.
- 33.Єгорова І.В. Проблема проектування навчального процесу у вищій школі. Scientific Journal Virtus.-Issue № 8, October, 2016, Published since 2014 /Cite Factor (Academic Scientific Journals); Scientific Indexing Services; International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF). С.65-68.
- 34.Єгорова І.В. Шляхи удосконалення навчальної діяльності студентів ВНЗ у процесі їх роботи з текстом. Scientific Journal Virtus.-Issue № 13 , April, 2017, Published since 2014 / Cite Factor (Academic Scientific Journals); Scientific Indexing Services; International Innovative Journal Impact Factor (IIJIF);(ISSN 2410-4388). С.117-120.
- 35.Єгорова І.В. Інноваційні технології у роботі куратора академічної групи .Івано- Франківськ, 2018. 74 с.
- 36.Thomas Deissinger, Vera Braun (eds.) Improving teacher education for applied learning in the field of VET Waxmann 2018, Munster • New York. ISBN 978-3-8309-3960-3 266 p.
- 37.Єгорова І.В., Стражнікова І.В., С.Мацола,М.Мацола,О.Ткач. Teacher Education for VET in the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University under the Erasmus+ Project ITE-VET Thomas Deissinger, Vera Braun (eds.) Improving teacher education for applied learning in the field of VET Waxmann 2018, Munster • New York. С.211- 231.
<http://www.waxmann.com/buch3960>> www.waxmann.com/buch3960
38. Єгорова І.В. Моніторинг оцінювання якості вищої освіти, його основні завдання .Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, І. Зимомря]. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 36. Т.1 С.282-286.

39. Про вищу освіту. Закон України від 01.07.2014р. [URL:https://docs.dtkr.ua/doc/1556-182](https://docs.dtkr.ua/doc/1556-182).

40. Про освіту. Закон України від 05.09.2017р.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

41. Про наукову і науково-технічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

42. Якість вищої освіти: теорія і практика: навчально-методичний посібник / за наук. ред. А. Василюк, М. Дей; [кол. авторів: А. Василюк, М. Дей, В. Базелюк та ін.]; НАПН України, Університет менеджменту освіти. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2019. 176 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Указ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти України» (редакція від 4.07. 2005 р.). Електронний ресурс. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1013/2005>
2. Наказ МОН України від 20.10.2004 р. № 812 «Про особливості впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу». Електронний ресурс. Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/files/osvita/Evointehraciya_mon812.doc
3. Наказ МОН України від 29.07.2005 р. № 454 «Про заходи МОН України по реалізації Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні». Електронний ресурс. Режим доступу: <http://uazakon.com/document/fpart41/idx41955.htm>
4. <http://agencyzmin.pnu.edu.ua> 5.readbookz.com/books 6.pedagogika.ucoz.ua 7.ukrkniga.org.ua 8.www.refine.org.ua 9.Studentam.net.ua
5. readbookz.com/books
6. pedagogika.ucoz.ua
7. ukrkniga.org.ua
8. www.refine.org.ua
9. Studentam.net.ua

Ковальчук Віра Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки та освітнього менеджменту

імені Богдана Ступарика.